

Täysistunto

Tiistai 11.12.2018 klo 14.00—16.56

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kalastusalan työtä koskevan direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 291/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.49 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa merityösopimuslakia. Merityösopimuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kalastusaluksessa tehtävän työn osalta edellytettäisiin 16 vuoden iän lisäksi, että palkattava henkilö on suorittanut oppivelvollisuutensa.

Esitys kuulostaa perustellulta, mutta siinä on omat ongelmansa. On selvä, että jokaisella meistä pitäisi olla oppivelvollisuus suoritettuna. Sen sanoo jo lakikin. Tiedän kuitenkin henkilöitä, jotka ovat suorittaneet sen ennen tuota 16 vuoden ikää. Esityksessä todetaan, että 15-vuotias voi olla kesätöissä kalastusaluksella — miksi ei siis vakituisessa työssä, mikäli oppivelvollisuus on suoritettu? En usko, että tällä on loppujen lopuksi paljon merkitystä työnantajalle tai työntekijälle.

Pro Kala ry:n julkaisussa ”Vedestä ruokapöytään — suomalainen elinkeinokalatalous” kuvataan kalastustoimialan tilaa Suomessa. Sen mukaan ammattikalastajien määrä laskee tasaisesti ja 2000-luvun aikana se on puolittunut. Päätoimisia ammattikalastajia oli Suomessa alkuvuodesta 2018 enää noin 700, joista 400 kalasti merialueilla ja 300 sisävesillä. Sivutoimisia kalastajia oli 3 400, joista merialueilla 1 500 ja sisävesillä 1 900. Pro Kala ry:n julkaisun mukaan lähivuosina ammattikalastajien määrän odotetaan edelleen laskevan, koska nykyisin ammatissa toimivista kalastajista pääosa on lähestymässä eläkeikää, ja odotettavissa on myöskin, että pienet yritykset vähenevät ja suuret turvautuvat entistä enemmän ulkopuoliseen työvoimaan. Tämänkään vuoksi en halua mitään tarpeettomia esteitä henkilölle, joka haluaa toimia kalastusaluksessa ja tehdä töitä meidän ruokapöytäme hyväksi.

Kalastuksessa aluksen kapteenin vastuu korostuu. Hän vastaa siitä, että aluksella järjestetään sellaista valvontaa, jolla voidaan varmistaa, että kalastajien työolosuhteet ovat mahdollisimman turvalliset. Turvallisuuden tulee olla jatkossakin lähtökohta, vaikka bisnes menee monesti turvallisuuden ohi. Työntekemisen turvallisuutta säännellään työturvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

suuslaissa. Sen toisessa luvussa säädetään työnantajan yleisistä velvollisuuksista, joita ovat esimerkiksi 8 §:ssä säädetty työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite, 10 §:ssä säädetty työn vaarojen selvittäminen ja arviointi, 13 §:ssä säädetty työn suunnittelu ja 14 §:ssä säädetty työntekijälle annettava opetus ja ohjaus. Kun nuori on saanut riittävän opetuksen ja ohjauksen työhönsä, hän voi toimia mielestäni 15-vuotiaanakin kalastusaluksessa. Aluksen kapteeni päättää joka tapauksessa, mitä hän voi aluksella tehdä.

16.52 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmala piti täällä erinomaisen puheenvuoron koskien sitä byrokratiaa, mikä liittyy kalastusaluksilla tehtävään työhön. Itselläni on sama käsitys, ottaen huomioon sen, että täällä hetkellä noin 20 prosenttia Suomessa syödystä kalasta on enää kotimaista. Vaikka nämä direktiivit koskevat koko EU-aluetta, se on kapteenin vastuulla, että työntekijät iästä riippumatta osaavat hommansa. Vahinko voi sattua kenelle tahansa. Eli se byrokratianormien purkaminen pitäisi myös ulottaa tähän.

Mutta, arvoisa puhemies, rohkenen tämän kalastusdirektiivin yhteydessä nostaa esille sen, että miten tuhansien järvien maassa ja pitkän merirannikon maassa voi olla tilanne, että meillä vain 20 prosenttia syödystä kalasta on kotimaista. Meille tuodaan Norjan lohta ja muualta tuodaan kalaa, joka pyydystetään ylikalastetuilla merialueilla.

Suurin syy tähän on kiristynyt ympäristölupamenettely, vaikka tämä ala on pystynyt vähentämään vesistökuormitusta 70 prosenttia kolmessa vuosikymmenessä. Siitä huolimatta koko ajan ympäristönormit kiristävät myös ympäristölupia. Esimerkiksi käytössä olevat rehut ovat sataprosenttista kierrätystavaraa ja teknologia on parantunut, eli ala on ottanut opikseen ja parantanut omia menetelmiään, ja tässä vain siirretään ikään kuin nollasummupelin kaltaisesti ympäristövastuuta muualle. Kuvitellaan ikään kuin että muualta tuotu kala on jotenkin ympäristöystävällisempää. Ei todella ole.

Seuraavan hallituksen, olkoon sen pohja mikä tahansa, mielestäni pitää vahvasti kiinnittää huomiota siihen, että kalanviljelyn taso nousee Suomessa ja asetetaan tavoitteita, kuten ilmastossakin, että 2030:een mennessä kotimaista kalaa pitää olla 50 prosenttia siitä, mitä syödään. Silloin me olemme oikeilla jäljillä — kotimainen ruuantuotanto sisältäen maatalouden ja metsätalouden turvaamisen ja kalanviljelyn ehdottoman lisäämisen. Siis viljelyn lisäämisen ja ammattimaisen kalastuksen lisäämisen meidän sisäjärvillämme pitää olla seuraavan hallitusohjelman keskeisimpiä kulmakiviä, kun puhumme suomalaisesta ruuasta ja lähiruusta ja luomusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.